

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Сарбей Сергій Сергійович, 1995 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2019 році Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого за спеціальністю «Право», здобувач ступеня доктора філософії денної форми навчання в Українському державному університеті залізничного транспорту Міністерства освіти і науки України, м. Харків, виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Економіка підприємства».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Українського державного університету залізничного транспорту Міністерства освіти і науки України від «06» липня 2026 року № 195, у складі:

Голови разової
спеціалізованої
вченої ради –

Ірина Токмакова, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом Українського державного університету залізничного транспорту Міністерства освіти і науки України, м. Харків;

Рецензентів –

Вікторія Овчиннікова, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом Українського державного університету залізничного транспорту Міністерства освіти і науки України, м. Харків;

Мирослава Корінь, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом Українського державного університету залізничного транспорту Міністерства освіти і науки України, м. Харків;

Офіційних опонентів –

Наталія Кондратенко, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту і публічного адміністрування Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова Міністерства освіти і науки України, м. Харків;

Максим Міщенко, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та менеджменту Українського державного університету науки і технологій Міністерства освіти і науки України, м. Дніпро;

на засіданні «12» серпня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Сарбейу Сергію Сергійовичу на підставі публічного захисту дисертації «Організаційно-економічні засади управління ресурсним забезпеченням підприємств залізничного транспорту в умовах екологізації економіки» за спеціальністю 051 Економіка.

Дисертацію виконано в Українському державному університеті залізничного транспорту Міністерства освіти і науки України, м. Харків.

Науковий керівник Володимир Дикань, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом Українського державного університету залізничного транспорту Міністерства освіти і науки України, м. Харків.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертаційна робота виконана українською мовою, за обсягом, актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів повністю відповідає вимогам пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами). У процесі дисертаційного дослідження були отримані нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності вирішують актуальне науково-прикладне завдання щодо формування організаційно-економічних засад управління ресурсним забезпеченням підприємств залізничного транспорту в умовах екологізації економіки.

Здобувач має 11 наукових публікацій за темою дисертації, з яких 6 статей у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України. Профіль видань та зміст наукових праць відповідають встановленим вимогам на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка». Кількість опублікованих праць за темою дисертації та повнота відображення положень роботи у таких працях відповідають чинним вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії до повноти висвітлення отриманих результатів дисертаційної роботи.

1. Дикань В. Л., Сарбей С. С., Скрипінський О. Л. Дослідження потенціалу індустріальних парків як основи реалізації принципів циркулярної економіки. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2025. № 91. С. 9-17. (Особистий внесок: Сарбей С. С. розкрито зміст циркулярно-каскадного управління ресурсним забезпеченням підприємств залізничного транспорту; Дикань В. Л. обґрунтовано роль індустріальних парків у реалізації принципів циркулярної економіки в діяльність підприємств залізничного транспорту; Скрипінський О. Л. проаналізовано європейський досвід впровадження принципів циркулярності на залізничному транспорті).

DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.91.343247>.

2. Сарбей С. С. Стратегічне управління ресурсами підприємств залізничного транспорту в умовах сталого розвитку та екологізації. *Бізнес-навігатор*. 2025. Вип. 5 (82). С. 414–419. DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.82-64>.

3. Сарбей С. С. Особливості фінансування та реалізації екоорієнтованих проєктів на залізничному транспорті. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2025. № 4 (93). С. 179-191. DOI: <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2025-4-179-191>.

4. Дикань В. Л., Сарбей С. С. Еколого орієнтоване ресурсне управління на підприємствах залізничного транспорту: модель та інструменти інвестиційного забезпечення. *Інфраструктура ринку*. 2025. Вип. 87. С. 8-14. (Особистий внесок: Сарбей С. С. сформовано циркулярно-інноваційний підхід до управління ресурсним забезпеченням підприємств залізничного транспорту; Дикань В. Л. розкрито світові вимоги до екологізації підприємств залізничного транспорту). DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure87-2>.

5. Сарбей С. С. Формування інтегрованої екосистеми екологоорієнтованого управління ресурсним потенціалом підприємств залізничного транспорту. *Ефективна економіка*. 2025. № 12. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/8601/8739>. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.12.150>.

6. Сарбей С. С. Особливості функціонування підприємств залізничного транспорту в умовах екологізації економіки: проблеми та обмеження ресурсного забезпечення. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2025. № 92. С. 72-79. DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.92.352953>.

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження:

1. Опонент **Наталія Кондратенко**, доктор економічних наук, професор, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, професор кафедри менеджменту і публічного адміністрування, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1) при здійсненні порівняльного аналізу основних підходів до управління ресурсним забезпеченням підприємств (с. 71–77), доцільно було б доповнити наведені характеристики інформацією щодо країн та конкретних підприємств залізничного транспорту, де зазначені підходи набули практичного застосування. Такий аспект дозволив би не лише поглибити теоретичне розкриття проблематики, а також посилити прикладну спрямованість дослідження через виявлення ефективних практик, оцінювання можливостей їх імплементації та адаптації до українських реалій;

2) високо оцінюючи наукову значущість авторської пропозиції щодо формування циркулярно-інноваційного підходу до управління ресурсним забезпеченням підприємств залізничного транспорту (с. 77–84), варто зазначити, що більш ґрунтовного висвітлення потребує роль екоіндустріального симбіозу як одного з ключових механізмів реалізації принципів циркулярної економіки, зокрема в частині організації міжорганізаційного обміну ресурсами, вторинного

використання матеріалів та формування промислових партнерств;

3) позитивно оцінюючи здійснений аналіз проблем та обмежень ресурсного забезпечення підприємств залізничного транспорту (с. 85–115), варто зауважити, що дослідження могло б отримати додаткове посилення за рахунок ширшого використання кількісних методів аналізу. Застосування, зокрема, кореляційно-регресійного інструментарію для оцінювання взаємозв'язків між чинниками, що стримують розвиток ресурсного забезпечення, та рівнем інфраструктурної інерційності підприємств залізничного транспорту в умовах екологізації економіки сприяло б більш глибокому розкриттю причинно-наслідкових залежностей і підвищенню доказовості сформульованих висновків;

4) розкриваючи на с. 133–138 особливості формування циркулярно-інноваційної стратегії управління ресурсами, автору доцільно було б уточнити її місце в загальній архітектурі стратегічного управління підприємствами залізничного транспорту, зокрема визначити взаємозв'язок із базовими та функціональними стратегіями розвитку підприємств галузі, що посилює системність запропонованого підходу;

5) у пункті 3.2, з метою комплексного розкриття механізму реалізації моделі ресурсної сервітизації, доцільно було б поряд із фазовою структурою впровадження окреслити систему організаційного забезпечення реалізації моделі, визначивши ключових учасників процесу, їхні функції та механізми взаємодії.

2. Опонент **Максим Міщенко**, доктор економічних наук, професор, Український державний університет науки і технологій, професор кафедри економіки та менеджменту, надав позитивний відгук із зауваженнями:

1) на стор. 27-60 дисертації автором ґрунтовно досліджено теоретичні засади управління ресурсним забезпеченням та запропоновано авторське трактування категорії «ресурси підприємств залізничного транспорту» з урахуванням сучасних екологічних і цифрових трансформацій. Разом із тим, доцільно було б приділити увагу розкриттю взаємозв'язку запропонованих нових властивостей ресурсів (еко-цифрової придатності, подвійної природи та конвергентності) з традиційними характеристиками ресурсів та конкретизувати їх прояв у практичній діяльності підприємств залізничного транспорту;

2) позитивне враження справляє запропонований автором циркулярно-інноваційний підхід до управління ресурсним забезпеченням підприємств залізничного транспорту та сформульовані принципи його реалізації (стор. 76-84). Однак, робота значно виграла б, якби наведені положення були доповнені прикладами їх практичного застосування в діяльності європейських залізничних операторів або результатами порівняльного аналізу ефективності таких підходів;

3) безперечний науковий інтерес викликає запропонована методика комплексного оцінювання ефективності ресурсного забезпечення підприємств залізничного транспорту, що базується на інтеграції показників цифрової інтелектуалізації, циркулярності та регенеративності ресурсів (стор. 152-165). Разом з тим, для підвищення практичної цінності даної пропозиції доцільно було б більш детально охарактеризувати методику визначення окремих інтегральних показників та їх вагових коефіцієнтів, що спростило б можливість практичного

впровадження запропонованого інструментарію;

4) заслуговують на позитивну оцінку розроблені автором теоретико-методологічні положення циркулярно-каскадного управління ресурсним забезпеченням підприємств залізничного транспорту із виділенням семи рівнів трансформації активів (рис. 2.11, стор. 179-187). Однак, залишилося не зрозуміло як саме реалізується перехід між окремими рівнями каскадності та які критерії є ключовими при прийнятті управлінських рішень щодо вибору відповідного каскаду залежно від технічного стану активів;

5) в аспекті реалізації структурно-організаційних змін у залізничній галузі неабиякої практичної цінності набуває розроблена автором організаційно-економічна система управління ресурсами підприємств залізничного транспорту (стор. 210-218). Проте для посилення аргументованості таких пропозицій слід було б детальніше окреслити організаційні передумови її впровадження на підприємствах АТ «Укрзалізниця», зокрема можливі зміни в організаційній структурі та розподілі управлінських функцій між структурними підрозділами;

6) окремої уваги заслуговує запропонований механізм фінансування проєктів екологічної трансформації підприємств залізничного транспорту, що ґрунтується на концепції циркулярного фінансового ядра (рис. 3.16, стор. 265). Однак, враховуючи сучасний фінансовий стан підприємств галузі, варто було б детальніше розглянути ризики практичного використання окремих запропонованих інструментів фінансування, насамперед зелених облігацій, кліматичних фондів та механізмів вуглецевого кредитування, а також окреслити можливі обмеження їх застосування в українських реаліях.

3. Рецензент **Вікторія Овчиннікова**, доктор економічних наук, професор, Український державний університет залізничного транспорту, професор кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом, надала позитивну рецензію із зауваженнями:

1) науковий інтерес представляє запропонована автором на с. 57 дисертації категорія «інклюзивно-конвергентні ресурси». Однак, наведена автором характеристика зазначеного поняття має дещо узагальнений характер, що ускладнює розуміння його внутрішньої структури, відмінностей від суміжних ресурсних категорій та практичних механізмів його реалізації у контексті екологізації підприємств залізничної галузі;

2) з огляду на вагомість концепції сталого розвитку для забезпечення ефективного управління ресурсами, було б доцільно у підрозділі 1.1 більш системно представити сучасний інструментарій практичної реалізації її принципів у діяльності підприємств залізничного транспорту. Це дозволило б повніше розкрити взаємозв'язок між теоретичними засадами сталого розвитку та механізмами їх практичного впровадження в галузі;

3) розкриваючи особливості функціонування підприємств залізничного транспорту в умовах екологізації економіки (с. 85–115 дисертації), слід було б більш детально встановити вплив воєнних дій на трансформацію ресурсної бази галузі, деструкцію інфраструктури та виникнення додаткових екологічних ризиків, що обумовлює необхідність адаптації розробленого організаційно-економічного інструментарію до умов воєнного та повоєнного відновлення;

4) задекларована на с. 133 теза щодо формування емерджентних стратегій у межах емерджентно-коеволюційного стратегування має важливе теоретичне значення, проте потребує додаткового обґрунтування. Зокрема, в частині глибшого розкриття сутності, специфічних характеристик та механізмів формування емерджентних стратегій;

5) у дисертації автор використовує поняття «оркестрація» як ключовий динамічний механізм узгодження взаємодії елементів системи в процесі емерджентно-коеволюційного стратегування. Поряд з цим чіткіше розмежування змісту поняття «оркестрація» та традиційної управлінської функції «координація» дозволило б більш повно розкрити специфіку, функціональне призначення й переваги оркестраційного підходу в системі стратегічного управління екоінноваційною діяльністю підприємств залізничного транспорту.

4. Рецензент **Мирослава Корінь**, доктор економічних наук, професор, Український державний університет залізничного транспорту, професор кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом, надала позитивну рецензію із зауваженнями:

1) до безперечних наукових здобутків дисертанта слід віднести суттєве розширення та розвиток понятійно-категоріального апарату дослідження шляхом обґрунтування низки авторських наукових категорій, зокрема «циркулярно-інноваційний підхід», «циркулярне фінансове ядро», «інноваційна оркестрація», «цифровий інтелект ресурсів», «регенеративна фабрика цінності» та інших. Разом з цим окремі із запропонованих понять характеризуються високим рівнем теоретичного узагальнення, що певною мірою ускладнює їх практичну інтерпретацію та безпосереднє використання у діяльності підприємств. У цьому контексті прикладну цінність дисертаційної роботи можна було б посилити шляхом розширення її практичної складової, зокрема через наведення більшої кількості прикладів, кейсів або результатів апробації, які б наочно демонстрували особливості впровадження запропонованих автором концептуальних положень та управлінських рішень у діяльність підприємств залізничного транспорту;

2) у роботі наведено ґрунтовний аналіз європейського досвіду впровадження принципів циркулярної економіки на залізничному транспорті (стор. 166-178). Разом із тим робота мала б ще більшу цінність, якби було детально розкрито питання адаптації запропонованих підходів до специфічних умов функціонування українських підприємств залізничного транспорту в умовах воєнних викликів та повоєнного відновлення;

3) цінність поданої на стор. 229-236 дисертації адаптивної моделі ресурсної сервітизації підприємств залізничного транспорту можна було б підвищити шляхом більш детального висвітлення кадрових аспектів її реалізації. Зокрема, робота мала б виразніший прикладний характер, якби автор приділив більше уваги механізмам формування новітніх цифрових компетентностей працівників та специфіці трансформації системи їхнього професійного навчання й підвищення кваліфікації;

4) розробляючи механізм фінансування проєктів екологічної трансформації (стор. 237-266), автор значну увагу приділяє вивченню особливостей використання зелених облігацій, кліматичних фондів, вуглецевих кредитів та інших сучасних фінансових інструментів. Разом з цим доцільно було б доповнити дослідження сценарним аналізом ефективності використання окремих фінансових інструментів залежно від зміни макроекономічних умов та державної політики у сфері екологічної трансформації;

5) розкриваючи на стор. 152-166 дисертації систему оцінювання ресурсного забезпечення підприємств залізничного транспорту, що включає сучасні показники цифрової зрілості, циркулярності та регенеративності ресурсів, доцільно було б також навести кількісні порогові значення індикаторів або шкалу їх оцінювання, що спростило б практичне використання запропонованої методики.

5. Голова спеціалізованої вченої ради **Ірина Токмакова**, доктор економічних наук, професор, Український державний університет залізничного транспорту, професор кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом, надала позитивний відгук без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Сергію Сарбею ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої
вченої ради

Токмакова
(підпис)

Ірина ТОКМАКОВА
(власне ім'я та прізвище)